

Laan, ikke fik Samtykke af Lovgivningsmagten, vilde muligen være den, at Finansministeren kom til at betale. Se, saadan et Spørgsmaal og mange saadanne, det er dem, som med Rette vilde falde ind under en Ansvarlighedslovs Omraade. Hvor man har beskæftiget sig med den Opgave at tilvejebringe en Ansvarlighedslov, i Forhandlinger og Litteratur, har man været tilbøjelig til at beskæftige sig mest med Straffespørgsmaal; de have stor Betydning, men dog især teoretisk; praktisk er det af langt større Betydning at finde Regler for de borgerlige Følger, navnlig da Erstatningsfølgerne for Ministrene, naar de foretage sig Handlinger, der paa en eller anden Maade paadrage Staten Forpligtelser.

Altsaa: en Ansvarlighedslov er tiltrængt efter Fortiden, Øjeblikket er til nu at søge den tilvejebragt, og jeg vilde gerne tillade mig at henstille til den høje Regering, om den ikke, uden Til sidesættelse af nogen af de store reale Opgaver, som den med Rette har stillet os i Udsigt, og til saadan Tid, som Regeringen maatte finde passende — i den nuværende Samling vilde det selvfølgelig være for tidligt at tænke derpaa — vilde være betænkt paa med os at tilvejebringe en Ansvarlighedslov til Opfyldelse af Grundlovens § 12.

Der er et andet Forhold, paa en Maade fjernt fra dette, men for saa vidt beslægtet dermed, som det ogsaa vedrører et sundt Forfatningsliv, som jeg føler Drift til at sige et Ord om. Det er de islandske Forhold. Jeg vilde ikke ret kunne lide, at denne Forhandling her i Folketinget gik til Ende, uden at der hørtes en Røst fra Folkets Repræsentanter her til Støtte for Islændernes Ønsker om Selvstyre i deres egne Sager. Vi ordnede jo Rigsforholdet til Island ved Lov af 2den Januar 1871, og Island fik for sine egne Anliggender sin Forfatning af 5te Januar 1874. Der er ikke Tvivl om, at denne Forfatning, som var et betydeligt Fremskridt, kændeligt har virket godt. Men den har aldrig ganske tilfredsstillet; den har lige fra sin Fødsel været Genstand for den Opfattelse paa Island, at den ingenlunde opfyldte Islændernes berøttigede Krav. Der har jo været gentagende forsøgt paa at faa Forandring deri gennem Beslutninger af Altinget, senest nu i dettes sidste Samling. Hvis nu dette Forslag, der er vedtaget af Altinget, nemlig det, som efter sin Ophavsmand kaldes det Valtyr Guðmundssonske, skulde blive paa ny vedtaget efter den stedfundne Oplysning, tør det vel antages

som sandsynligt, at det vil finde Stadfæstelse. Regeringen har ikke haft andét at gøre end foretage Oplysningen; thi den islandske Forfatnings Bestemmelser ere i den Henseende forskellige fra de kongerigske, at der, naar Altinget har vedtaget en Forfatningsforandring, skal foretages en Oplysning, hvad enten Regeringen ønsker at fremme Sagen paa det vedtagne Grundlag eller ej, medens her hos os en Oplysning jo kun finder Sted, hvis Regeringen vil fremme Sagen. Hvis det nyvalgte Alting vedtager Forslaget, og Regeringen stadfæster det, vil Sagen jo dermed være for Tiden tilendebragt. Men skulde det ikke ske, skulde det islandske Alting genoptage, hvad man hidtil har kaldt videregaaende Ønsker om et mere udviklet Selvstyre, vilde jeg gerne have, at der fra dette Tings Side skulde høres en Stemme, som jeg tror vilde have megen Samstemning i det danske Folk, for, at man fra Regeringens Side i videst muligt Omfang opfyldte deres Ønsker om Selvstyre, navnlig da i den Form, som Flertallet tidligere har fremsat dem, og som i sine Hovedtræk gaar ud paa en Repræsentant paa Island for Kongen og et Ministerium paa Island, ansvarligt over for Altinget. Om dette Ministerium kom til at bestaa af en Flerhed af Ministre eller kun en enkelt, dette sidste under Hensyn til Befolkningens Faatallighed, er et underordnet Spørgsmaal. Det væsentlige er, at den eller de Mænd, der beklæder Ministeriet for Islands særlige Sager, er ansvarlig over for Altinget. Skulde noget saadant atter komme frem, tror jeg, at det baade fra Folketingets og fra det store Flertal af det danske Folks Side vil blive ønsket, at Regeringen, der hidtil har stillet sig uvillig, maatte føje Islændernes Ønsker. Jeg ser ikke, at nogen berettiget Rigsinteresse krænktes derved.

Jeg vil i Forbindelse med dette for Island saa vigtige Forfatningsspørgsmaal gerne nævne en anden Sag, der har overordentlig stor praktisk Betydning for Island. Landet mangler jo al Telegrafforbindelse med Kongeriget. Der har tidligere været ført Forhandlinger med fremmede Magter eller Selskaber angaaende Tilvejebringelse af et Telegrafkabel til Island og Færøerne. Fremmed Deltagelse i Foretagendet maatte med Rette kunne paa kaldes ved denne Sag, da fremmede Magters Undersaatter have betydelige Interesser deri, navnlig Fiskeriinteresser. Saa vidt jeg ved, har Forhandlingen om denne Sag i en Del Aar været hvilende, men det er meget ønskeligt, om den til rette Tid og